

Проблеми підготовки нейрохірургів

Післядипломна підготовка нейрохірургів

Зозуля Ю.П., Поліщук М.Є.

Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова АМН України, м.Київ
Київська медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика МОЗ України

Нейрохірургія – одна з найбільш складних та затратних дисциплін медицини.

Вона включає знання з неврології, хірургії, травматології, загальної патології, радіології, офтальмології, оториноларингології, анестезіології, інтенсивної терапії тощо.

Медичні вузи дають студентам лише основні поняття з нейрохірургії.

Лікарі, які хочуть навчатися нейрохірургії, можуть дістати такі знання тільки під час післядипломної підготовки за зазначеним фахом на кафедрах.

При підготовці нейрохірурга необхідно вирішити кілька питань: хто, де, скільки і як повинен готуватися, щоб працювати нейрохірургом.

На сьогодні в Україні кількість нейрохірургів достатня. Хто повинен регулювати, скільки нейрохірургів слід готувати щорічно?

Українська асоціація нейрохірургів (УАН) вважає, що підготовка нейрохірургів з усіх аспектів повинна перебувати під контролем Асоціації — від зачислення в інтернатуру до здачі іспиту на отримання відповідного сертифікату та визначенням рівня атестації.

Вважаємо за необхідне створити в УАН контрольну комісію, яка б щорічно досліджувала кількість практикуючих нейрохірургів та кількість лікарів, кількість ставок з нейрохірургії, а також заявок з нейрохірургії, беручи до уваги лікарів, які вирішили піти на пенсію. На основі такого аналізу визначатиметься необхідна кількість місць для прийому на підготовку нейрохірургів. Такого принципу дотримується Американська асоціація нейрохірургів. В такий спосіб визначають кількість необхідних місць в інтернатуру (резидентуру) для підготовки нейрохірургів. Комісія УАН на основі такого аналізу проводить конкурс претендентів на навчання в інтернатурі. Незалежно від кількості заявок, відбирають необхідну кількість інтернів. Конкурс здійснюватиметься згідно анкети, складеної УАН. В анкеті обов'язковими є відомості про навчання у профільному студентському гуртку, рекомендація філії УАН, знання іноземної мови, володіння персональним комп'ютером. Без цих даних претен-

дент не може подавати документи для навчання з нейрохірургії.

Де повинен проходити підготовку лікар-інтерн? За існуючим положенням підготовку інтерна поділяють на очну і заочну. Очний цикл навчання лікаря-інтерна відбувається за уніфікованою програмою на кафедрі нейрохірургії на базі Інституту нейрохірургії ім.акад. А.П. Ромоданова АМН України. Заочний цикл навчання лікаря здійснюється на базах, куди інтерн направлений для роботи, при бажанні навчатися на інших базах проводиться відповідна оплата цієї установи.

Відділення та кафедри з підготовки фахівців повинні бути сертифіковані.

Як довго слід готувати лікаря-інтерна з нейрохірургії? В різних країнах (Європа, Азія, США) тривалість підготовки нейрохірурга становить від 5 до 7 років. В Україні визначений строк навчання в інтернатурі — 1,5 року, в магістратурі — 2 роки. Зважаючи на складність та багатофункціональність нейрохірургії, МОЗ України погодилося, при кількості 10 нейрохірургів по Україні, виділити по закінченні інтернатури 10 міс для клінічної ординатури. Таким чином, підготовка нейрохірурга триватиме 4 роки: 1,5 року інтернатури, 0,5 року — практичної роботи, 2 роки — клінічної ординатури. Це наблизатиметься до тривалості підготовки нейрохірурга в Європі. Навчання в клінічній ординатурі відбуватиметься тільки на сертифікованих кафедрах ВУЗів з відповідною кількістю нейрохірургічних ліжок, операцій та обладнанням.

Як повинні готуватися нейрохірурги? Нейрохірурга готують за програмою, яка включає практичний та теоретичний плани навчання. Лікар-нейрохірург повинен навчатися в клініці, що має нейрохірургічне, неврологічне відділення, відділення з лікування пухлин, черепно-мозкової травми, вертебології, дитяче відділення. Обов'язково один раз на тиждень організується науково-практична конференція, лікар-інтерн повинен готувати реферати з визначених тем, брати участь в конференціях, аналізувати роботу відділення.

Вимоги до кафедри, де проходить підготовку лікар. Практикуючий професор-фахівець широкого профілю з нейрохірургії, доценти і асистенти, кожен з яких є фахівцем в одній з галузей нейрохірургії: дитячій, судинній, спінальній, онкологічній, нейроанестезіології й нейроінтенсивної терапії та інше. На кафедрі повинні бути створені умови для проведення науково-дослідної роботи та навчання, лабораторія, бібліотека, секційний зал, робота в інтернеті та інше. Тривалість роботи нейрохірурга: лікаря-інтерна — 104 год на тиждень, лікаря-інтерна другого року — 84 год, клінічного ординатора — 72 год. Надзвичайно важливим є прийом іспитів по закінченні навчання. По закінченні інтернатури іспит на кафедрі здійснюється за участю представника УАН. Іспит дає підстави рекомендувати чи не рекомендувати лікаря для навчання в клінічній ординатурі.

По закінченні клінічної ординатури лікар повинен скласти письмовий та усний іспит на кафедрі нейрохірургії з представниками УАН та МОЗ України.

Усний іспит лікар складає через 1 рік

після письмового за наявності документа, що підтверджує практичну діяльність нейрохірурга (місце працевлаштування). Перший раз іспит складається безкоштовно, потім платно.

Іспит вважається складеним при добрій оцінці по 5 та позитивній — по 2 розділах нейрохірургії. Екзаменатор може сам вибрати основні предмети для іспиту. Усний іспит проводять по 2 дні 2 рази на рік. Контрольні комісії з іспиту утворюються при УАН.

За кордоном обов'язкова наукова підготовка резидента.

Зважаючи на короткі строки навчання нейрохірурга в Україні, доцільно наукову роботу спланувати в аналізі з клінічного матеріалу.

Важливе значення має підготовка нейрохірургів з субспеціальностей: загальної нейрохірургії, нейроонкології, дитячої, спінальної, судинної, функціональної нейрохірургії, нейротравми.

Це можливо тільки по закінченні клінічної ординатури з нейрохірургії. Програми з субспеціальностей повинні бути уніфіковані. Уніфікована програма для навчання в клінічній ординатурі складена.